

Glasnik Društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu 2(1990)

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1990**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:252:459950>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 4.0 International](#)/[Imenovanje-Nekomercijalno 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-02**

Sveučilište u
Zagrebu

Repository / Repozitorij:

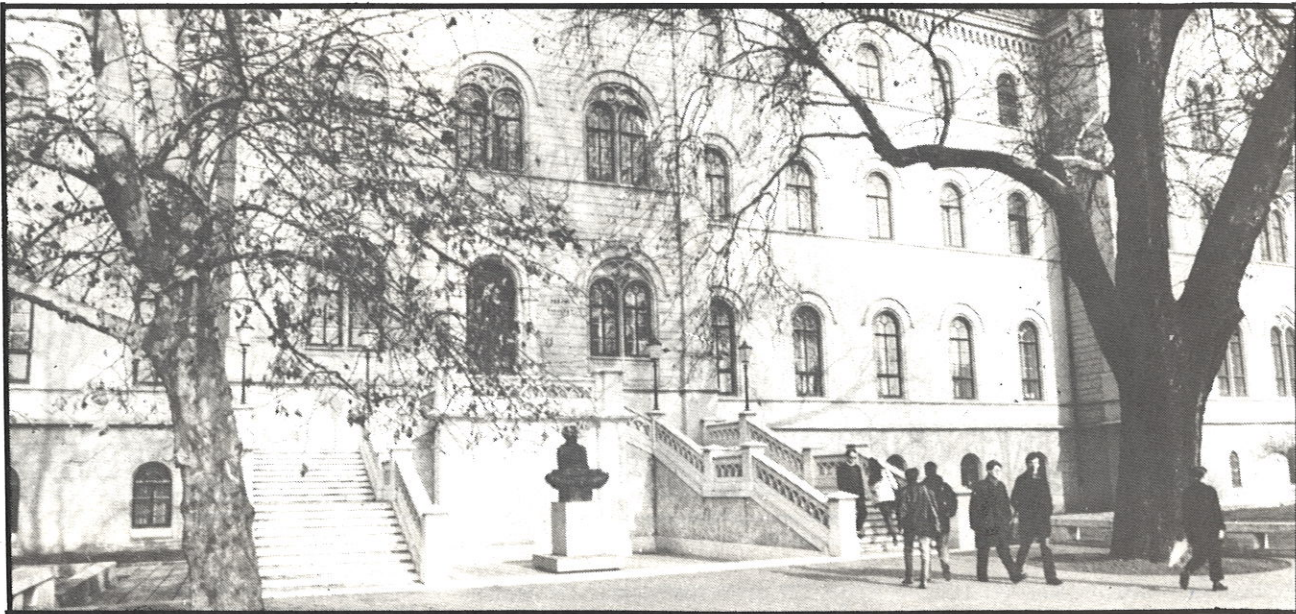
[Universty of Zagreb Archives - UNIZG Archives](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Almae Matris Alumni Croaticae

Glasnik Društva bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu • broj 2 • Godina I • srpanj 1990.

Poziv na akademski domjenak AMA 1990.

U ovo preporodno vrijeme, u dane hrvatske duhovne obnove, nade koja više nije tek tlapnja, naša AMA Croatica kreće svijetom, okuplja rasute bivše studente, diplomante i prijatelje naše Almae Matris Zagrabensis, postaje sve poznatijom organizacijom. Zagreb, Zürich, New Haven, Sydney, Toronto, Detroit, Pariz, Frankfurt, to su naši prvi medaši. Već nas je nekoliko tisuća. Stižu ohrabrujuće vijesti. Sve to nas uvjerava da smo bili u pravu kad smo započeli akciju stvaranja našega Društva.

Pred nama je vrijeme konsolidacije. Vjerujemo da će to biti u ranu jesen ove godine. Od prošle godine slavi se 19. listopada kao *Dies Academicus*. Toga dana Sveučilište sabire svoje rezultate, to je vrijeme berbe, kad svaki dobar gospodar prebrojava što je rodilo, a što izostalo, i misli na budućnost, na novi ciklus. U životu Sveučilišta to znači odavanje priznanja zaslužnim profesorima, zahvalu onima koji odlaze u miro-

DIES ACADEMICUS PROGRAM

18. listopada – 12 sati – Prijemi bivših studenata na fakultetima i institutima – 17 sati – Okrugli stol: Kroatistika u svijetu (aula Sveučilišta) – 20 sati – Susret i svečani prijem članova AMA-e

19. listopada – 9 sati – Skupština AMA-e (predviđeno u auli Sveučilišta) – 12 sati – Svečana sjednica Senata i Skupštine Sveučilišta – 19 sati – Opera »Zrinski« u HNK

Pripomena – Ovisno o zanimanju, organizirat će se izlet u Međugorje i Dubrovnik

Dolazak se može povezati sa 16-im listopada kada je na Glavni zagrebački trg predviđeno vraćanje kipa, spomenika hrvatskom banu Jelačiću

vinu, priznanje najboljim studentima, pred licem njegovih članova i društva. Na svečanoj sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća i Skupštine donosi se ove godine i program razvoja za ovih prvih pet godina posljednjeg desetljeća ovoga tisućljeća.

Sve članove Društva bivših studenata i prijatelja pozivamo da dođu u Zagreb na Dan sveučilišta, 19. listopada 1990, i tako uveličaju našu proslavu; da kažu što imaju i čuju što će se reći o sadašnjosti i budućnosti Sveučilišta kojem pripadamo, iz kojeg smo potekli. Dan ranije, 18. listopada, imat ćete priliku posjetiti svoj matični fakultet ili institut. Fakulteti i instituti organizirat će program Vašeg boravka. Ogranci će nas obavijestiti o tome tko dolazi, da bismo Vas najavili i uključili u program – »susret generacija«, ili posebna predavanja, raspravu, okrugli stol o temi KROATISTIKA U SVIJETU.

Nastavak na str. 8

Priznanje Sveučilišta dr. Ivi Bancu

Pred brojnim javnim, kulturnim i znanstvenim djelatnicima, u Zagrebu je na redovitoj znanstvenoj tribini Sveučilišta prof. dr. Ivi Bancu, dekanu Pierson koledža na Yale-u u SAD predano Priznanje i plaketa zagrebačkog Sveučilišta.

Dr. Banac, inicijator i osnivač podružnice AMA Croaticae, istaknuti povjesničar i stručnjak, svojim je radom i promicanjem hrvatske kulture zaslužio vrijedna priznanja. Ona su samo potvrda njegovih intelektualnih i emotivnih sveza sa Sveučilištem, koje nikada nisu bile prekinute. Osim te svečanosti, boravak dr. Banca bio je obilježen i njegovim predavanjem o aktualnim pitanjima iz hrvatske historiografije, predstavljanjem njegova djela »Hrvatsko jezično pitanje«, sudjelovanjem na predstavljanju prvog broja časopisa »Viktinologija«, razgovorom na Televiziji Zagreb, te brojnim susretima i dogovorima o budućem radu.

Posjet Stjepana Mesića

Na slici s lijeva na desno: Ministar znanosti dr. Osman Muftić, Ministar izobrazbe akademik Vlatko Pavletić, potpredsjednik hrvatske vlade Bernardo Jurina, predsjednik hrvatske vlade Stjepan Mesić, rektor zagrebačkog Sveučilišta dr. Zvonimir Šeparović

Nekoliko dana poslije ustoličenja za predsjednika hrvatske vlade, Stjepan Mesić je posjetio Sveučilište u Zagrebu. Nakon što su ga rektori i dekani upoznali s neodrživim stanjem i tretmanom Sveučilišta, dr. Z. Šeparović mu je službeno uručio zahtjev za povratkom Katoličkog bogoslovnog fakulteta u okrilje Sveučilišta.

Bez tereta ideologije i okova cenzure

Sveučilište u Zagrebu nalazi se u nedopustivom zaostatku, društveno potcijenjeno i zanemareno, materijalno osiromašeno, ljudski nemotivirano, negativno selekcionirano, duhovno ugroženo, bez tradicionalne autonomije, na rubu kolapsa, kao i društvo u kojem postoji...

Da bi Sveučilište i znanost mogli ispuniti svoje zadaće, moraju biti slobodni, bez tereta ideologije i okova cenzure. Alma Mater Studiorum ima svoje zakonitosti, tradiciju, prava, dostojanstvo i pravila postupanja. U tri stoljeća postojanja tek je u samoupravnom socijalizmu Sveučilište izgubilo autonomiju. O programima, raspodjeli, napredovanju, upravljanju, odlučivali su drugi – pristrano, pragmatično, ideologizirano, partijski.

Obnova, osim vraćanja tradicionalnih vrijednosti, znači i vraćanje Sveučilišta mogućnostima u kojima će ono moći nesmetano vući naprijed, razvijati naj-

bolje snage društva, pojedinaca i samog Sveučilišta.

Radimo na donošenju zakona o sveučilištu, koji bi počivao na načelima autonomije, prava i slobode znanstvenog i nastavnog rada, studiranja i izbora studija, izbora uprave, odlučivanja o programima, napredovanjima, financiranju i dr.

Ukinuli smo ideologizirane predmete, kao što su marksizam i općenatodna obrana. Tehnički i tehnološki, treba nam obnova opreme koja je zastarjela. Treba nam informatizacija. Upravo je izgrađen, dovršen, kompleks Elektrotehničkog fakulteta. Gradi se novi Prirodoslovno-matematički fakultet na Horvatomcu u Zagrebu. U sklopu Instituta »Ruđer Bošković« gradi se kompleks za biologijske znanosti.

Osim spomenutih gradnji, koje su otežane zbog manjka novca, dovedene su u pitanje i kapitalne investicije: Znan-

stvena ekološka stanica Lokrum u Dubrovniku, Međunarodni centar za molekularu biologiju u samostanu Rožat u Dubrovniku, Međunarodni centar za istraživanje kulturne baštine i urbanizam u Motovunu u Istri...

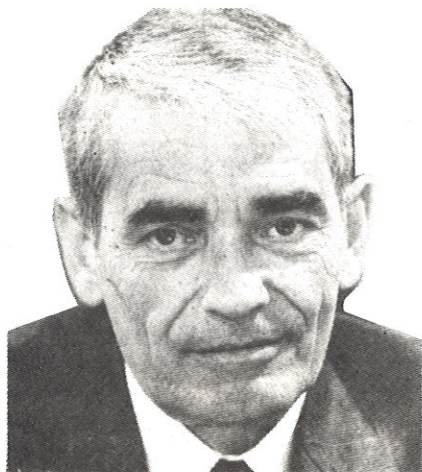
Novoj vladi nudimo ogroman potencijal znanstvenika koji istražuju sve fenomene. Sveučilište sa svojih 27 fakulteta i akademija te 11 instituta, u koje ponovno uključujemo i Teološki fakultet, ima ogroman potencijal.

Trojnim sporazumom Sorbonne-Pariz, Macquarea-Sydney i našeg Sveučilišta (koji je otvoren i za druge), a i već ranijim otvaranjem katedre na Sveučilištu Waterloo, Kanada, radimo na unapređivanju naše kulture, izučavanju kroatistike u tuđini, poglavito u sredinama jake hrvatske dijaspor.

Nove mogućnosti

Prvi slobodni izbori, nakon punih 45 godina, definitivno su zaključili drugi svjetski rat. Konačno smo raskrstili s dugogodišnjim ponavljanjem zasluga Komunističke partije koja je sve predviđjela i znala, samo što nije znala u kakve će sirotinjske odore obući ovaj narod i kuda će ga dovesti njezino jedoumlje i uvjerenje da sve unaprijed zna. Vrijeme je da okrenemo ploču. Moramo stvoriti mogućnosti za to da znanost damo znanosti, sport sportu, umjetnost umjetnosti, a usput i neke regule ponašanja u gospodarstvu. Sabor, kao nikada do sada, ima parlamentarnu i izvanparlamentarnu opoziciju, a tu je i kritičko oko javnosti koja neće podnositi greške. Moramo se boriti za društvo u kojem će svi biti zado-

Gojko Šušak, član Izvršnog vijeća Sabora Hrvatske, ministar za iseljenike

Na vodeće mjesto novouspostavljenog Ministarstva za iseljenike, izabran je gospodin Gojko Šušak. Nekadašnji riječki student matematike i fizike, odlazi u Kanadu 1969. godine, gdje ponajprije studira na Sveučilištu u Ottawi, zatim radi u SAD-u, kao menadžer u Kentucky Fried Chickens, postaje predsjednik Susak Enterprises LTD i predsjednik GG Decor-Interior Design-a. Utemeljitelj je i dugogodišnji predsjednik »Jadrana«, Hrvatskog sportskog društva, utemeljitelj i predsjednik Zaklade za hrvatske studije na Sveučilištu u Waterloo, inicijator i prvi predsjednik Hrvatsko-kanadske kulturne federacije. Godinama je ravnatelj Hrvatske škole u Ottawi i član Odbora Hrvatskih iseljeničkih škola Amerike, Australije i Kanade.

Organizirao je štrajk gladu i u njemu sudjelovao pred kanadskim Parlamentom, zbog suđenja Tuđmanu, Veselici i drugima, u 70-im godinama. Izvan domovine nije član ni jedne političke organizacije, a u državi Hrvatskoj član je Središnjeg odbora Hrvatske demokratske zajednice.

»U predizbornoj kampanji HDZ je uspostavio most s iseljenom Hrvatskom. Hrvatska vlada stoji na stanovištu da nema politički nepodobnih Hrvata, jer kako bi onda mogla zagovarati pluralizam. Pravna i demokratska država proglašava amnestiju zatvorenika koji su osuđeni za krivična djela. Zatvorenici savjesti nisu kriminalci. Takvih ne smije i neće biti u Hrvatskoj. Mi želimo i pokušat ćemo učiniti sve što je u našim mogućnostima da se svaki Hrvat može slobodno vratiti u Hrvatsku i da bude tretiran kao ravnopravan građanin, bez obzira na njegovu opredjeljenja. Za ovu vladu ne postoji politička emigracija. Postoji samo hrvatsko iseljeničtvo za koje ćemo učiniti sve, da se vrati il konstruktivno uključiti u suradnju s domovinom. Ministarstvo će učiniti sve da Matica iseljenika Hrvatske bude ono što joj i ime sadrži, a to je da bude pristupačna i na usluzi svim iseljenim Hrvatima. Osim toga, Hrvatska će s vremenom otvarati i kulturne i poslovne centre u većim gradovima u svijetu, a u njima će se zadovoljavati potrebe onih koji žive u manjim mjestima tih država.«

Povratak zagrebačkog Bogoslovnog fakulteta hrvatskom Sveučilištu

Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu na svojoj redovnoj sjednici 8. svibnja 1990. donijelo je ovaj zaključak:

»Vijeće smatra odluku Vlade NRH iz 1952. o ukidanju Bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nepravednom te podržava inicijativu rektora da se taj Fakultet vrati u sveučilišnu zajednicu. Rektor će, nakon izvršenih konzultacija, uputiti pismeni zahtjev Saboru i Izvršnom vijeću novog saziva, za preispitivanje odluke Vlade NRH iz 1952. godine«. Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, uvažavajući našu inicijativu, putem Promemorije od 8. svibnja 1990. obavještava nas »ne samo o oportu-

nosti nego i obvezatnosti da se povijesna nepravda administrativnog isključenja našeg Fakulteta iz Sveučilišta čim prije ispravi na jedini doličan način: treba da se rješenje vlade NRH od 29. siječnja 1952. proglašuje zakonski neutemeljenim i pravno nevaljanom – kao što je i bilo.«

Kako se vidi iz zapisnika II. izvanredne sjednice Vijeća Bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održane 1. siječnja 1952, dekan dr. Keilbach izjavljuje »da mu je g. ministar Žanko dne 28. siječnja 1952. izjavio, da država nije više interesirana na Bogoslovenom fakultetu i da počevši od ljetnog semestra država više neće imati nikakvih obveza prema Bogoslovnom fakultetu, nadalje da Bogoslovni fakultet može nastaviti kao »crkveni fakultet« ili drukčije, ali da to vladu više ne interesira; da će sve osoblje Bogoslovnog fakulteta još dobiti plaću prvog veljače, a da će tehničke pojedinosti glede svršavanja poslova biti priopćene fakultetu zajedno s rješenjem o »izdvajanju Bogoslovnog fakulteta iz sklopa Sveučilišta«.

Priilažemo Rješenje broj 1268, od 29. siječnja 1952. »o ukidanju Rkt. Bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu«, koje su potpisali predsjednik vlade NRH dr. Bakarić i ministar predsjednik Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NRH dr. M. Žanko.

Ne ulazeći ovdje u političke pobude te administrativne odluke, želimo naglasiti slijedeće:

1. Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu (koji nastaje iz Isusovačke akademije), matični je fakultet Sveučilišta u Zagrebu, što je ustanovljeno carsko-kraljevskom poveljom cara Leopolda od 23. rujna 1669, te se opet 19. listopada 1874. zakonskim člankom Hrvatskog sabora o utemeljenju moder-

nog hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu među četiri fakulteta predvidjelo i teološki, koji otada neprestano radi.

2. Unatoč administrativnoj odluci o ukidanju, Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu nastavio je plodnim nastavnim i znanstvenim radom, uz teške neprilike i velike teškoće, kao crkvena ustanova, odnosno ustanova crkvenog prava, na temelju povijesnog i stečenog prava. Fakultet je između ostalog javno proslavio 300. obljetnicu svoga postojanja 1969. godine. Proslavi je prisustvovao i tadašnji rektor Sveučilišta akademik Ivan Supek. Kao što se ističe u »Promemoriji«, Fakultet je: »voljan povesti razgovore s mjerodavnim akademskim vlastima kako bi se praktični oblici njegove reintegracije u Sveučilište izvršili u skladu s današnjim realitetima«.

3. Odluka Vlade NRH iz 1952. godine je ne samo nepravedna već i nezakonita, jer nije u nadležnosti upravnog odbora, pa makar to bila i vlada, da odlučuje o ukidanju nekog fakulteta. To ne proizlazi niti iz člana 80. Ustava NRH na koji se u rješenju poziva. Odluka je jednostrana, bez ikakvog upita Fakulteta i Sveučilišta. Odluka je, kad bi za to i postojali valjani razlozi, mogla biti donesena jedino putem zakona odlukom Hrvatskog sabora, kao što je Sabor odlučivao i o osnivanju. Promjenama državnopravnog poretka 1918, 1941. i 1945. nisu izmijenjeni niti derogirani zakonski temelji o osnutku i ustroju Sveučilišta i Katoličkog bogoslovnog fakulteta, kao njegove sastavnice. Zbog svega nevedenoga predlažem, u ime Sveučilišta u Zagrebu, da Izvršno vijeće Sabora ili Sabor Hrvatske proglašuje **nevažnim** rješenje Vlade NRH broj 1268/52. od 29. siječnja 1952.

**Rektor Sveučilišta u Zagrebu
Prof. dr. Zvonimir Šeparović**

nosti za znanost

voljni, a za ostvarenje toga cilja vrlo je značajna uloga znanosti i sveučilišta. Moramo biti svjesni toga da ne vrijedimo samo onoliko koliko vrijede naši ekonomski resursi, već naprotiv, onoliko koliko vrijedi naš znanstveni i umni potencijal. Upitajmo se svi ne samo o onome što nama Hrvatska daje, već i o onome što mi dajemo Hrvatskoj, pa kada svi budemo uložili svoje snage u njezin napredak, možemo računati na siguran izlazak iz krize. Vlada je svjesna toga da sve neće moći riješiti sama, nego samo ako se bude služila i tuđim znanjem, između ostalog i neiskorištenim znanjem koje počiva na našim fakultetima i znanstvenim institutima. Moramo iskoristiti trust mozгова, zaključilo je Mesić.

Posjete

Da zagrebačko Sveučilište sve više postaje međunarodna spona, razlog i povod okupljanja i susreta po cijelom svijetu raspršenih bivših studenata i prijatelja tog visokog učilišta, potvrđuje se gotovo svakodnevnim posjetima. U više razgovora i prijedloga o poboljšavanju suradnje, u rektoratu Sveučilišta nedavno su boravili i prof. dr. JOSIP BOMBELLES s John Carroll Sveučilišta iz Clevelanda u SAD, gospođa TANJA LORKOVIĆ, kurator slavenske i istočnoevropske kolekcije knjižnice Sveučilišta Yale i mnogi drugi. U svim tim susretima posebno je zanimljiv bio onaj u kojem su ljubav i želja za suradnjom te zajedničkim radom okupile predstavnike dvaju velikih ogranaka alumni-organizacije, gosp. IVANA HRVOIĆA, predsjednika ogranka iz Toronta i dr. IVU BANCA, predstavnika New England Chapter-a i urednika ovoga glasnika, te rektora ŠEPAROVIĆA. »Drago nam je što si nas uspio dovesti. Izgleda da se uspješnije i češće nalazimo ovdje u Zagrebu!«, rekao je dr. Banac. U nastavku razgovora spomenuti su već postignuti uspjesi i prvi rezultati pomoći, podrške i kooperacije sa Sveučilištem.

Tako je npr. spomenuta suradnja dr. PAŠKA RAKICA s Medicinskim fakultetom iz Zagreba i prof. KOSTOVIĆEM. Gosp. Hrvoić je posebno naglasio donaciju iz Toronta, dona-

ciju dvaju kompjutorskih megnetara vrijednih 15.000 dolara. Taj dar primio je Rudarsko-naftno-geološki fakultet iz Zagreba. Uz to, već je sada slobodno jedno mjesto za specijalizaciju na kompjutorskom odjelu na Sveučilištu u Torontu.

Radni dogovor u rektoratu Sveučilišta: inž. Ivan Hrvoić, dr. Šeparović, D. Skok, dr. Ivo Banac

Dr. Vinko Grubišić, Toronto

Zainteresirani za sveučilišni život u Hrvatskoj

U Kanadi hrvatski jezik postoji u rasponu od vrtića do sveučilišta. U početku smo hrvatski imali u župnim školama, što je priznala i podržavala kanadska država, u sklopu multikulturalizma. Međutim, učenici nakon gimnazije nigdje nisu mogli nastaviti učiti hrvatski jezik, iako su bili zainteresirani. Tako je zapravo inicijativa za osnivanje Katedre za hrvatski jezik i književnost, na kojoj predajem, došla od mladih ljudi, a podržali su je i pomogli naši poslovni ljudi iz Ontarija, koji i inače pomažu hrvatsku kulturu. Mnogi od njih godinama pomažu medicinske centre u Hrvatskoj i bolnicama daruju uređaje. Za Nacionalnu i sveučilišnu bibliotekudali su 250 tisuća dolara. Ti su isti ljudi dogovorno, na dva banketa, prikupili milijun dolara i priložili ih kao ulog za hrvatsku katedru, za učenje hrvatskog jezika, književnosti i kulture...

Na nedavno održanom sastanku bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu, okupilo ih se u Mississaugi kraj Toronta 350. Među članovima Društva ima nekoliko vrhunskih kanadskih stručnjaka hrvatskog porijekla, za gospodarski, kulturni i znanstveni život. Član je i jedan savjetnik ontarijske vlade, profesori s medicinskog fakulteta, prirodnoznanstvenog, itd. Svi su oni zainteresirani za sveučilišni i kulturni život u Hrvatskoj. Ja sam izabran kao osoba za veze. Na to sam, naravno, ponosan, pa ću nastojati da veza između bivših

studenata zagrebačkog Sveučilišta i kulturnog života Hrvatske budu što neposrednije i obostrano što korisnije. Nastojat ćemo prije svega razmjenjivati studente. Već se konkretizira prijedlog da iz Hrvatske u Kanadu dođe nekoliko studenata koji bi studirali informatiku na poznatim kanadskim sveučilištima, a zainteresirani studenti, prije svega iz humanističkog područja, povijesti i književnosti, došli bi iz Kanade na zagrebačko Sveučilište.

Zatim, nastojat ćemo organizirati da svake godine nekoliko vrhunskih stručnjaka dođe predavati u Zagreb i obratno. U sklopu razmjene duhovnih dobara, duhovnih informacija, to će uglavnom biti pojedinačna predavanja. Međutim, planiramo i predavače za cikluse predavanja. Nastojat ćemo pokrenuti i pitanje ostavine ljudi u izbjeglištvu, egzilu, emigraciji, dijaspori, koji nemaju nasljednika.

Dogadalo se da vrlo bogati ljudi ostavljaju ogromna bogatstva koja su izgubljena za hrvatsku kulturu. Poželjno bi bilo da, kada već nemaju nasljednike, svoja dobra ostave Hrvatskoj, njezinim kulturnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Da bi se to postiglo, nužno je postojanje odgovarajuće instance koja bi s tim ljudima kontaktirala. Do sada jugoslavenska predstavništva nisu bila primjerene instance, pa se nadam da će djelovanje ovog Društva poboljšati stvari.

Tanja Lorković, Yale

Nadomjestak za domovinu

Kao kurator istočnoevropske i slavenske knjižnice na Sveučilištu Yale, doputovala sam u Evropu da bih uspostavila kontakte s izdavačima i knjižnicama. Položaj slavenskoga kuratora preuzela sam prije godinu dana i zainteresirana sam za to da se knjižnica što više razvije. Već otprije postoje razmjene s Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom, s JAZU i ostalim velikim knjižnicama, a sada sam ih došla proširiti. No, ne želimo samo uzimati, pa šaljem kataloge iz kojih se mogu naručiti publikacije iz velike izdavačke djelatnosti »Yale University Press-a«, a razmjenjujemo i časopise. Želimo pomoći i zagrebačkim knjižnicama koje su godinama bile »gladne za zapadnom knjigom«. Sa Sveučilištem kanimo surađivati tako da nam se odavde šalju knjige, a mi, za uzvrat, za Sveučilište kupujemo američke publikacije. Željeli bismo bibliotekarsko iskustvo prenijeti i u Hrvatsku. I Fulbrightov je program zainteresiran za razmjenu knjižničara. Stipendija će biti sve više, jer Amerika želi intenzivniju suradnju s Istočnom Evropom. Suradnja se ostvaruje i putem AMA-e, koja nam je došla prije nepunih godinu dana. Kao član regionalnoga komiteta u kojem su predstavnici iz raznih dijelova SAD, sa svih strana dobijam pisma u kojima doktori, profesori, pišu da žele postati članovi organizacije.

Dr. Konstantin Bosnić, Sydney

Od »Croatia« do Kroatistike

Službeni predstavnici jugoslavenskih vlasti progonili su nas samo zato što smo se borili za svoj hrvatski jezik i identitet. Progoni su postali učestaliji i bezobzirniji poslije 70-ih godina, nakon što su Hrvati u Australiji organiziranije reagirali na prisilno zaustavljanje Hrvatskog proljeća. Jer, to smo Proljeće doživjeli kao iskorak u istinski boljitak, ljudskost i slobodu, kao početak stvarne demokratizacije.

Poslije brutalnog i barbarskog zaustavljanja tog procesa, organizirali smo demonstracije da bismo slobodni svijet upozorili na ono što

Svi se ti dopisi šalju u centar na srednjem zapadu. Tamo je dr. *Vuk Pavlović* koji radi na Mayo-klinici i koji na kompjutoru vodi popis članova. Organizacija i regionalne grupe napreduju, a ogranak New England čak je i registriran. Njegov je predsjednik dr. *Mirjan Damaška*, profesor na Pravnom fakultetu na Yale-u. Njegovi su studenti dobili za zadaću provesti sve pravne poslove oko registracije i to su uspješno obavili. Organizacija je dobila »tax-free« status. To znači da su oni koji plate članarinu ili daju doprinos AMA-i, za tu svotu oslobođeni poreza. To je i pogodno i korisno, pa ćemo, kad skupimo novac, pomoći našem Sveučilištu u Zagrebu kupnjom knjiga i opreme. Moći ćemo organizirati i platiti predavače za seriju predavanja. To nam je svojevrstan nadomjestak za domovinu, s važnim socijalnim i emotivnim elementima.

se događa(lo) u Hrvatskoj i time pomogli našim proljećarima, koji su čamili po zatvorima, proganjani, prebijani, ubijani...

Međutim, nikakva proganjanja nisu zaustavila Hrvate u borbi za očuvanje kulturnog i nacionalnog identiteta. Naprotiv, maksimalnim zalaganjem i strpljenjem uspjeli smo osnovati brojne hrvatske katoličke centre – prave škole hrvatskog jezika, zatim nogometne klubove »Croatia«. Praktično nije bilo mjesta u kojem žive Hrvati, a da u njemu nije djelovala i jedna mala »Croatia«.

Kao rezultat, kao logična posljedica našega rada, došlo je do osnivanja Katedre za hrvatski jezik na Macquary University (za što je, usput rečeno, trebalo namaknuti milijun dolara). To je bio jedini način da dobijemo nastavnike kakve želimo. Naime, kad god smo iz Jugoslavije tražili nastavnike hrvatskog jezika, dobijali smo učitelje srpskohrvatskog. To nama nije bilo prihvatljivo.

I ne samo to, kad sam kao čelnik Komisije za pregovore s vladom Novog Južnog Velsa, inzistirao na priznavanju i ozakonjenju hrvatskog jezika, Srbi su uporno inzistirali na srpskohrvatskom jeziku. No, usprkos tome, 1978. godine hrvatski jezik je službeno priznat kao poseban jezik i kao takav se predaje u školama. Hrvatski gimnazijalci mogu polagati svoj jezik na velikoj maturi.

Sada imamo i nastavnike hrvatskoga jezika koji su se rodili i diplomirali u Australiji. Ne ovisimo o jugoslavenskim vlastima.

Dojmovi

Prof. dr. Josip Bombelles, John Carroll University, Cleveland, SAD

Uvijek je zadovoljstvo i ponos vratiti se na hrvatsko Sveučilište i stari, dobri Pravni fakultet. Tu smo ostavili lijepe dane mladosti i stekli dio obrazovanja koje nas je vodilo kroz život. Nadam se da ćemo bar dio toga moći vratiti Hrvatskoj i mladoj generaciji. Srdačan pozdrav rektoru, nastavnicima i sveučilištarcima.

Terence D. Hannigan, State University, New York, SAD

Hvala vam za svu ljubaznost i gostoprimstvo. Predsjednik našega koledža, dr. Clark, šalje vam srdačne pozdrave i želje za nastavak suradnje sa Sveučilištem u Zagrebu.

Burt Galaway, University of Manitoba, Winnipeg, Kanada

Radujem se što sam mogao posjetiti ovo povijesno Sveučilište i očekujem buduće konvencije kao posljedak skupnog rada na programima suradnje zagrebačkog Sveučilišta i Sveučilišta u Manitobi. Hvala za gostoljubivost.

William Van der Zalm, premijer British Columbia-e, Kanada

Kao premijer Britanske Kolumbije u Kanadi, s prekrasnom suprugom koja je hrvatskog porijekla, posebno sam zadovoljan što sam mogao posjetiti ovaj divni dio svijeta. Impresionirani smo. Zahvaljujemo zagrebačkom Sveučilištu koje nas je tako dobro upoznao s izobrazbom i industrijom.

Maksimilijan Reichard, Delgado College, New Orleans, SAD

Kao gostujućem profesoru na Sveučilištu u Zagrebu tijekom ljetnog semestra 1990, bilo mi je veliko zadovoljstvo, te uzbuđljivo i korisno iskustvo, biti u kontaktu sa sveučilištem tako velike tradicije. Zahvaljujem profesoru Šeparoviću za topao prihvata, darove i razmjenu obavijesti. Hvala lijepo!

Toronto

Duhovni most

Koncem ožujka, točnije 25. III. ove godine, AMA Croatica postala je bogatija za još jednu organizaciju. Toga je dana, naime, na Erindale College-u Sveučilišta u Torontu osnovan ogranak AMA-e. Na osnivačkoj skupštini koja je prepunila dvoranu sa 260 sjedala, bili su nazočni i rektor i prorektor zagrebačkog Sveučilišta, dr. Zvonimir Šeparović i dr. Vinko Škarić.

Srebrenka Bogović pozdravila je prisutne u ime radnog predsjedništva i istakla da je Društvo otvoreno svima koji žele promicati slavu zagrebačkog Sveučilišta koje je dalo velike rezultate na području znanosti i umjetnosti. Pozdravnoj riječi pridružili su se i Krešimir Ganza, rektor Šeparović, te počasni gost, član Provincijskog parlamenta, John Šola, koji je prenio tople pozdrave i najbolje želje ministra Christiana Hearta. Šola je na hrvatskom jeziku naglasio da je AMA neideološko društvo čije osnivanje ima povijesnu važnost, te da će u Kanadi profitirati zato što se može koristiti efikasnošću organizacije života i rada. Pobjeđuje veza s domovinom Hrvatskom, a Društvo koje se osniva pomoći će podizanju duhovnih mostova s domovinom.

Potom su objavljeni rezultati izbora. Za predsjednika je izabran Ivan Hrvojić, za prvog potpredsjednika Davor Štefan, za drugog Davor Martinović, za tajnika Krešimir Ganza, za blagajnika Darko Šturman, za Odjel za članstvo Branko Varga, za suradnju sa Sveučilištem Vinko Grubišić, za fondove Ante Kikaš, za društveni život Srebrenka Bogović, za promociju Višnja Brčić, za članove Uprave Janko Herak i Mladen Vranić.

Jakob grof Eltz Vukovarski

Nova atmosfera

Negdašnji student i sadašnji prijatelj Sveučilišta u Zagrebu, g. JAKOB GROF ELTZ VUKOVARSKI posjetio je svoje staro sveučilište kako bi predao zanimljiv i koristan dar, tromnogi zbornik propisa o vinskome pravu. G. Eltz djeluje na Sveučilištu Johannes Gutenberg u Mainzu, koje je prijatelj zagrebačkog, i predaje o pravnim i gospodarskim aspektima vinskog prava. Kako je sudjelovao u stvaranju novog vinskog prava i obavlja važne funkcije, buduća će pomoć, koju je obećao pripomoći našim stručnjacima u upoznavanju s pravnim odredbama u ovom području, te tako postaviti temelje za izlazak hrvatskih vina u integriranu Evropu. G. je

Detroit

Osnovan Mid-West Chapter

U Detroitu je 29. travnja u hotelu Hilton osnovano, u Americi drugo, Društvo bivših studenata i prijatelja zagrebačkog Sveučilišta. Kao službeni naziv Društva prihvaćen je naziv Almae Matris Alumni Croaticae – Association of Alumni and Friends of the University of Zagreb, Mid-West Chapter. Na skupštini je prihvaćen Pravilnik Društva i izabran Upravni odbor u sastavu: mr. dipl. ing. Vjekoslav Franetović, Senior Project Scientist, predsjednik, dr. Franjo Bodor, liječnik pedijatar, potpredsjednik I, dr. dipl. ing. Vlado Markovac, Principal Research Engineer, potpredsjednik II, prof. dr. Velimir Matković, liječnik internist, pročelnik za znanstvenu i

Društvo će pridonositi prijateljskom i profesionalnom zbližavanju naših sveučilištaraca na američkom kontinentu, te usmjeriti i osloboditi njihove goleme potencijale, kako bi aktivno djelovali na kulturnom, znanstvenom, edukativnom i općenito, civilizacijskom planu, radi zajedničke koristi naših ljudi na američkom kontinentu, kao i u domovini.

Te ciljeve će članovi Društva nastojati ostvariti imajući na umu da nisu samo »Alumni« 320 godina starog Sveučilišta, nego i predstavnici jedne stare i priznate kulture, sinovi istog naroda ili prijatelji tog naroda, te će kroz to Društvo nastojati uveličati značaj našeg zajedništva i

Puni zanosa

... Naša je Skupština u Detroitu imala izvanredan uspjeh i odjek. Ljudi su puni entuzijazma, i s puno očekivanja i veselja, pristupili Društvu. Svakodnevno primam pozive i pristupnice. Imamo već više od 90 upisanih sveučilištaraca, ne računajući prijatelje Društva kojih je nešto više od 10 posto, što smatram da je pogodan omjer kako bi Društvo zadržalo

svoju akademsku bazu u većini... Sada na američkom kontinentu imamo tri Društva s oko 500 doktora, inženjera i profesora. Suradnja je počela, treba je održati. Hic Rhodus, hic salta.

Vjekoslav Franetović,
Warren Michigan

stručnu suradnju, dr. Vjeko Mikelić, liječnik radiolog, pročelnik za kulturnu i društvenu suradnju, odvjetnik Ivo Tešija, tajnik, Marija Dixon, M. S. W, psihoterapeut, blagajnik.

Mid-West Chapter, koji je do sada okupio akademske građane s raznih sveučilišta i znanstvenih institucija, uglavnom s područja Srednje Amerike, do sada je najveća organizirana skupina hrvatskih intelektualaca u SAD. Uključujući i prijatelje, taj ogranak već sada broji više od stotinu članova.

otvoriti mogućnosti našeg djelovanja.

Društvo je humanistička i »non-profit« organizacija, bez političkih pretenzija, koja će odlučivati samostalno, ali će biti usko povezana sa svojom Almae Matris i svim AMA-društvima na kontinentu, promicati njezin ugled i s njom ostvariti znanstvenu i stručnu suradnju.

Društvo će izdavati svoj glasnik i adresar članova. Zato se ljubazno pozivaju sve kolege na aktivnu suradnju, na pisanje, slanje prijedloga i priloga glasniku Društva.

Mirjana Wist,

Colonia Croatica – Köln

Šaljite nam više AMA

»Colonia Croatica« želi njemačkoj javnosti prezentirati vrhunska imena hrvatske kulture i umjetnosti. Nužno je dugoročnije planirati prevodenje najznačajnijih književnih djela. U Njemačkoj, a i drugdje, postoji značajan intelektualni potencijal, samo što je raspršen, ljudi nisu dovoljno informirani. Šaljite nam više brojeva AMA Croaticae...

Dayton

Donacija knjiga prof. Katovića

Kao što je poznato, ubrzo nakon osnivanja AMA-Croaticae, na Dan Sveučilišta, 1989, o 320. obljetnici, započelo je osnivanje prvih klubova, odnosno ogranaka u Yale-u – SAD, Torontu – Kanada, Sydneyu – Australija, Frankfurtu – Njemačka, a Sveučilište je dobilo prvu veliku donaciju knjiga, od profesora Katovića s Wright State University iz Daytona, Ohio. Prvi pojedinačni darovi prispjeli su nedavno i iz Toronta.

Kako su članovi AMA-e spremni za donaciju knjiga i periodičnih publikacija, zagrebački rektor zamolio je navedene institucije i pojedince da već tijekom mjeseca travnja odgovore na pitanje o tome koji su im naslovi najneophodniji za nesmetan znanstveno-istraživački rad.

Poklon Borisa Cetinića iz Ontarija u Kanadi

Sveučilište u Zagrebu, odnosno varaždinski Fakultet organizacije i informatike, primilo je nedavno vrijedan poklon iz Kanade. Dar gosp. Borisa Cetinića, programski paket, primila je u Hrvatskoj jedina visokoškolska ustanova koja obrazuje informatičare-projektante informacijskih sustava. U zahvalnici dekana dr. Miroslava Žugaja, upućenoj darovatelju, ističe se da je u toku izrada novog nastavnog programa koji mora biti na razini najboljih u svijetu. Uz odjel koji izrađuje komercijalnu programsku podršku i ima nekoliko velikih i 40 malih računala, koriste se i jezici tzv. četvrte generacije. Iako se Fakultet bavi i umjetnom inteligencijom i razvojem ekspertnih sustava, još uvijek nedostaju jače radne stanice i odgovarajući ekspertni shell. Kao znak zahvalnosti, Fakultet poziva gosp. Cetinića u posjet Varaždinu.

dr. Bernard G. Zamlić,
Frankfurt na Majni

Važnije od kruha

Dana 28. ožujka 1990. i službeno je osnovana AMA-Croatica Frankfurt, nakon višemjesečnih strpljivih priprema praćenih i temperamentnim, na trenutke i žučljivim i kontroverznim diskusijama. Predsjedništvo Hrvatsko-europskog društva, čiji sam član, postavilo me za rukovoditelja znanstvenog odbora, čiji će dio biti AMA. Moja je zadaća pripremiti skupštinu AMA-Croaticae, koja će izabrati definitivno rukovodstvo i koncipirati rad Društva. Skupština će se održati prije prve skupštine AMA-Croaticae u Zagrebu (19. listopada 1990), kako bismo na njoj mogli sudjelovati.

Molimo da nas registrirate i o tome obavijestite ostale ogranke i sekcije širom svijeta, kako bismo mogli surađivati i razmjenjivati iskustva.

Ovom prilikom koristim mogućnost da vam čestitam na ideji i zahvalim za prvi broj (nulti) AMA-e, koji je izvanredan, tehnički i sadržajno. Takva veza s intelektualcima u dijaspori nužnija je od kruha, ili od dolara i maraka. Čovjeku koji misli, nije do vlasti. Nama je do javnog djelovanja i do povratnih informacija o našem bivstvovanju u tuđini.

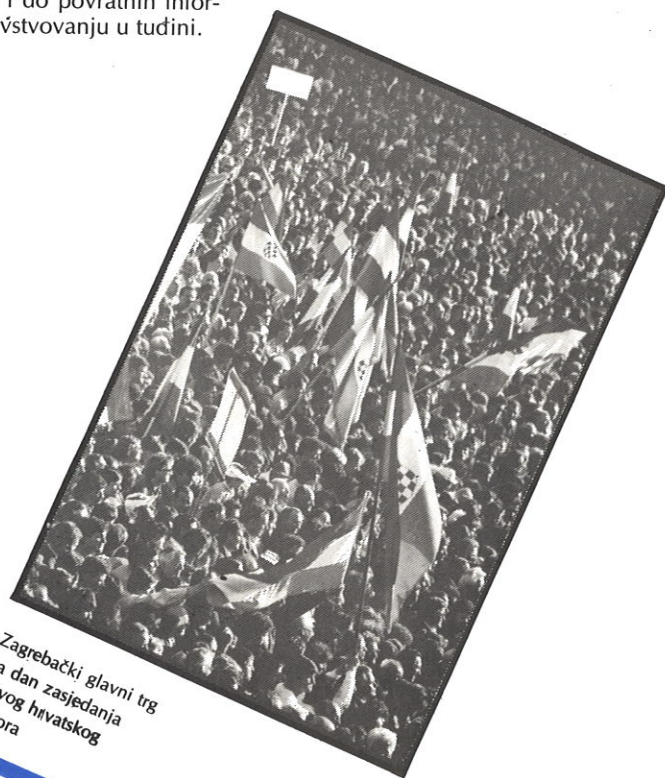
Vjekoslav Kolumbić,
Williamstown, SAD

Lijepa hrvatska riječ

U predgovoru svog Rječnika stranih riječi, kojega je izdao pod izmišljenim imenom »Dragutin Kavčić«, Ognjen Prica je između ostalog rekao: »Ondje, gdje imamo dobru hrvatsku riječ, nepotrebno je i smiješno upotrebljavati stranu riječ«. Ovaj navod nalazi savršenu primjenu u slučaju »Nacionalne i sveučilišne biblioteke« koja se gradi u Zagrebu.

Pitam se zašto je u ime tako značajne hrvatske kulturne ustanove u glavnom gradu Hrvatske, trebalo uključiti dvije potpuno nepotrebne tuđe riječi, »nacionalna« i »biblioteka«. Hrvatski je jezik otrovan tuđim riječima. Vrijeme je da se prestanemo natjecati u tome tko će upotrijebiti više tuđih, nepotrebnih riječi i da ih počnemo zamjenjivati lijepim hrvatskim riječima. Ako hoćemo postojati kao zaseban narod, ne smijemo zaboraviti svoj jezik!

Predlažem da se »Nacionalna i sveučilišna biblioteka« zove »Narodna i sveučilišna knjižnica« ili, još bolje, »Hrvatska narodna i sveučilišna knjižnica«.

Zagrebački glavni trg
na dan zasjedanja
novog hrvatskog
Sabora

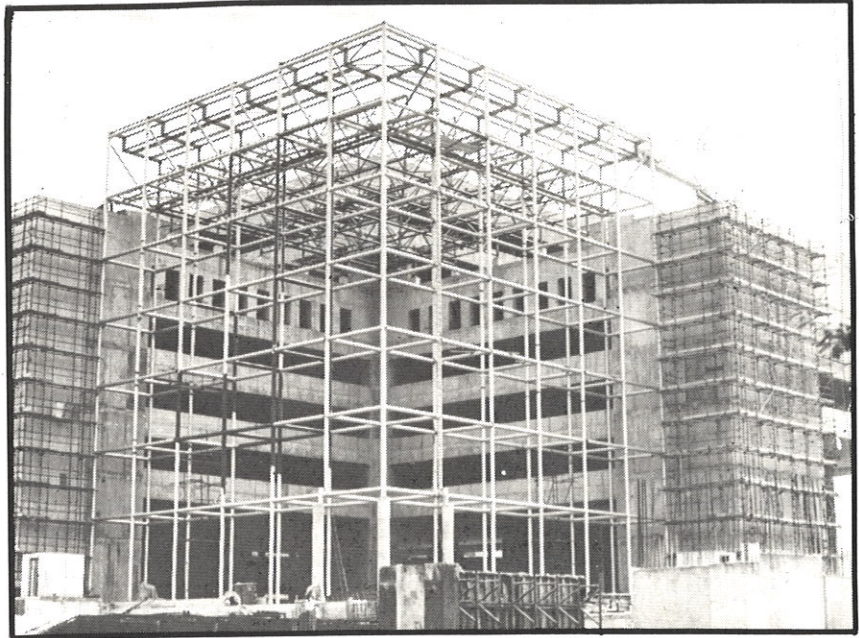
Nastavak sa str. 1

Razmišlja se i o susretu studenata hrvatskog porijekla koji su rođeni ili žive u tuđini. Na tome radi Hrvatska studentska unija, novoutemeljena studentska organizacija koja već okuplja više od osam tisuća članova. Očekujemo Vašu prijavu, putem Vašeg ogranka ili individualno, na adresu: Sveučilište u Zagrebu, AMA CROATICA, 41000 Zagreb.

Središnji događaj bit će *Skupština Društva* bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu, 19. listopada 1990, s početkom u 9 sati prije podne, predviđeno u auli Sveučilišta. Ona će se održati na Dies Academicus 1990, što će biti njegovim uresom. Valja nam se dogovoriti o statutu našeg Društva. Očekuje se izvještaj o učinjenome u razdoblju osnivanja i prvim rezultatima rada ogranka, o članstvu i tome kako ga steći, o našem listu AMA CROATICA, o planovima za budućnost. Pozvani su svi članovi i bit ćemo sretni budemo li imali bar delegacije svih ogranka. Naravno, pozvani su svi koji su ovdje studirali ili su naklonjeni ovom Sveučilištu, makar i ne bili još učlanjeni u neki od ogranka AMA-e. Uputit ćemo osobni poziv našem prvom počasnom doživotnom predsjedniku akademiku VLADIMIRU PRELOGU, dobitniku Nobelove nagrade za kemiju, u nadi da će nam se odazvati i uveličati naš prvi organizirani zajednički akademski domjenak.

Pripominjem da je prvi broj AMA CROATICA, zvali smo ga »nulti broj«, naišao na veliko zanimanje. Ovaj je broj, koji imate u ruci, potpuniji. Obavještavamo o osnivanjima ogranka i reagiranjima u svijetu. Objavljujemo razgovore o onima koji su posjetili Sveučilište i preporučenu nam Domočinu Hrvatsku. Uvršteni su i prilozi o susretima sveučilišnih i državnih glavara. Stjepan Mesić, upitan u prvom svom intervjuu koji je dao kao prvi predsjednik hrvatske vlade izabrane od Sabora, s kim će se najprije sresti – izjavio je: »Razgovarat ću s rektorom!« Došao je s ministrima, dr. Vlatkom Pavličićem i dr. Osmanom Muftićem. Priopćili smo im da smo u velikim teškoćama, ali da predstavljamo ogroman neiskorišten potencijal, da smo radi deideologizacije ukinuli marksizam kao nastavni predmet, a tzv. općenarodnu obranu ćemo ukinuti čim to bude moguće. Nastojali smo, uz spomenuto, u ovom broju objaviti i što više kratkih vijesti. Da bismo što više znali o Vama, molimo, javite nam se.

Dr. Zvonimir Šeparović

Identitet Hrvata u Europi

Hrvatski akademski savez, čiji su članovi i studenti i akademičari iz Hrvatske, koji studiraju ili rade u SR Njemačkoj, održao je u Wissenu kraj Kölna četverodnevni simpozij »Identitet i entitet Hrvata u Europi«. Za više od 180 sudionika, poglavito studenata, uvodno je predavanje održao prof. dr. Slaven Letica, sociolog iz Zagreba. O utjecaju jezika na formiranje naroda govorili su doc. dr. Marko Samardžija, s Filozofskog fakulteta u Zagrebu i prof. dr. Josip Matešić, profesor slavistike i direktor Slavenskog instituta na Sveučilištu u Mannheimu; o »Književnosti na medi« govorio je dr. Jozo Džambo, povjesničar književnosti iz Münchena. Student patologije iz Bonna i novinar na zapadnonjemačkom radiju Ivica Lovrić, izabran je za novog predsjednika Saveza. Najavljeno je i održavanje sastanka u Zagrebu.

AMA u Zagrebu

Na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održan je sredinom veljače »susret generacija« kemijsko-tehnološkog studija. Na velikom skupu inženjera, više od 500 sudionika iz zemlje i inozemstva razmatralo je sadašnje stanje i budući razvoj kemijske industrije u Hrvatskoj. Organiziran je i osnivački sastanak Društva diplomiranih inženjera i prijatelja Kemijsko-tehnološkog studija, kao ogranka Almae Matris Alumni Croatiae. Društvo je izabralo privremena rukovodeća tijela, a dr. Branko Kunst, redoviti profesor tog Fakulteta, izabran je za predsjednika Odbora.

NSB – bez zastoja

Prošle su dvije godine od postavljanja temeljca nove Nacionalne i sveučilišne biblioteke (NSB). Brojni su naši iseljenici znatnim priložima iskazali privrženost duhovnom preporodu i tako pripomogli dovršenju prve etape, prvog koraka u gradnji objekta.

U ovome su času njihovi prilozi na posebnom deviznom računu koji je objedinio razne krajeve svijeta, i SAD i Kanadu i Australiju i Novi Zeland i Zapadnu Europu i Gradišće u Austriji.

Osim armirano-betonske konstrukcije, dovršena je i čelična konstrukcija atrija, u znatnoj je mjeri završeno i oblaganje pročelja kamenim pločama, montiraju se aluminijski profili na istočnom pročelju, obrtnički i instalaterski radovi obavljaju se u unutrašnjosti objekta, posebice u prvim dvjema etažama.

Za konačno dovršenje svih radova potrebno je ukupno 60 milijuna dolara. Prilozi iseljenika koristit će se za nabavu opreme. Kako je svaka pomoć dobrodošla, svi donatori koji umjesto novca žele darovati opremu, mogu se izravno obratiti upravi NSB-a za sve informacije i upute. Ime svakog, donatora upisuje se u posebnu knjigu, u planu je i postavljanje ploča ili drugih obilježja s imenima najistaknutijih donatora – čije je zanimanje i dalje veliko. Primjerice, nedavno su NSB posjetili i donatori iz Kanade, članovi Odsjeka 515 Hrvatske bratske zajednice, koji su do sada dali prilog od 250 tisuća dolara.

AMA CROATICA

Osnivač: Sveučilište u Zagrebu
Uredništvo: Zvonimir Šeparović (glavni i odgovorni urednik), Vinko Škarić, Ivo Banac – Prieduže: Dobriša Skok
Adresa uredništva i administracije: Sveučilište u Zagrebu, Trg m. Tita 14
Telefon uredništva: (041) 274-755 i 272-411
Fax: (041) 420-388
Izdavači: Sveučilište u Zagrebu, NIRO »Školske novine« (izvršni izdavač)
Za izdavača: Ante Selak,
Lektor: Marija Bašić
Grafički urednik: Ivan Delić
Cijena: 4 US \$